herpy

FIRBEN

Red Tegu

Salvator rufescens

Salvator rufescens er den kraftigst byggede tegu: en dagaktiv, gravende øgle fra det tørre Chaco og det vestlige Argentina, Paraguay og Bolivia, som bliver rødere med alderen. Hannerne bliver op til 140 cm. Arten skal have et specialbygget terrarie på mindst 300 × 150 × 150 cm, en dyb gravebund, kraftig varme og UVB, og den lever 15-20 år.

Familie: Teiidae Tidligere navn: *Tupinambis rufescens* Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**80-140 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Halvørken og tørskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**300 × 150 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-35 °C**
Hotspot	**52-57 °C**
Temperatur, nat	**20-23 °C**
Luftfugtighed	**70-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Vinterhvile	**15-20 °C** 17-22 uger
Kost	**Insekter, frugt, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**24-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**15-35 æg**
Kuld pr. år	**1**
Inkubation	**40-75 dage** ved 29-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97) som en del af *Salvator* spp. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Ingen teguer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst.

Om arten

Salvator rufescens er en kraftig tegu med bredt hoved, tung krop og en lang, rund hale. Den er den kraftigst byggede af teguerne. Navnet *rufescens* kommer af det latinske rufescere, at blive rødlig, og hentyder til farven. Nyklækkede unger er brunlige til grønlige med sorte tværbånd og flere afbrudte hvide striber langs kroppen og har næsten ingen rød farve. Den røde farve kommer med alderen og er som regel kraftigst hos hannerne.

Hunnerne bliver op til omkring 90 cm inklusive hale. Hannerne bliver væsentligt større, op til 140 cm og omkring 60 cm fra snude til kloak, og får store kinder, fordi kæbemusklerne vokser. Arten vokser hurtigt og er kønsmoden efter 2-3 år.

S. rufescens er nært beslægtet med *Salvator merianae*, og de to arter krydser sig naturligt i en stabil hybridzone i det centrale Argentina, hvor udbredelserne mødes. Den ligner også *Salvator duseni*. Arten blev tidligere ført som *Tupinambis rufescens*.

Den er en intelligent øgle, der kan trænes og lærer sin holder at kende, men den er stadig et vildt dyr og ikke et kæledyr: den bider, kradser og slår med halen, når den er bange. Et voksent dyr kræver et terrarie på størrelse med et lille værelse, en kost, der koster meget, og 15-20 års pasning.

Udbredelse og levested

Salvator rufescens lever i det vestlige og nordlige Argentina (blandt andet Chaco, La Rioja, San Juan, Mendoza, Córdoba, San Luis og La Pampa), i Paraguay og i Bolivia (Beni, Santa Cruz og Tarija). Typelokaliteten er Mendoza. Arten findes ikke i Brasilien; den ældre angivelse fra Paraná er afvist. Hybridzonen med *Salvator merianae* ligger i overgangen mellem det tørre Chaco og Espinal i det centrale Argentina.

> **Oprindelig udbredelse:** Argentina, Paraguay og Bolivia.

LEVESTED

Salvator rufescens lever i det tørre Chaco med tornet tørskov og krat og i tørre, kratbevoksede områder længere mod sydvest, hvor klimaet er tempereret med varme somre og kolde vintre. Arten er dagaktiv og bor i huler, som den selv graver, og den graver også uden for dvalen.

Om vinteren graver dyret sig ned og er stort set inaktivt i de koldeste perioder; i nogle områder varer dvalen op til syv måneder. Temperaturen i hulen er ikke dokumenteret for arten. Forplantningen ligger i det sydamerikanske forår og forsommer, fra oktober til december, og hunnerne lægger ét kuld om året.

Arten er opportunistisk og æder både dyr og planter: insekter og andre leddyr, gnavere, fugle og fugleæg, firben, fisk, ådsler, frugt og frø.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt specifik viden om pasningen af *Salvator rufescens*. Arten har omtrent samme størrelse og levevis som *Salvator merianae*, og pasningen er den samme; tallene for terrarie, temperatur, fugt og lys er fælles for de argentinske teguer og ikke målt specifikt for arten.

En voksen han skal have et terrarie på mindst 300 × 150 × 150 cm (længde × bredde × højde) og en voksen hun mindst 240 × 120 × 120 cm. Så store terrarier skal bygges eller bestilles specielt. Større er bedre.

Dyret graver også uden for dvalen, så bunden er den vigtigste del af indretningen. Giv et dybt lag, gerne 30-60 cm, i det mindste i den ene ende. En blanding af ca. 40 % gødningsfri havejord, 40 % kokosfibre og 20 % legesand med et lag løv ovenpå holder på fugten og er god at grave i. Undgå tørt sand, pottemuld med tilsætninger og spåner af fyr og gran. Skift hele bunden mindst hvert kvartal.

Terrariet skal have frontåbning og net i loftet, og alle lamper skal sidde fast og være afskærmet, for teguer vælter dem. Lågen skal kunne låses. Stil en stor, lav vandskål, og skift vandet dagligt, fordi dyret trækker bund ind i det og efterlader ekskrementer. Giv desuden en skjulekasse med fugtig sphagnum og flere tørre skjul.

Dyret holdes enkeltvis. To dyr kan holdes sammen i et terrarie, der er dobbelt så stort, men det er ikke sikkert, at det fungerer. En han og en hun holdes ikke sammen uden for parringstiden, og små dyr holdes ikke sammen med store.

TEMPERATUR

Solpladsen skal have en overfladetemperatur på 52-57 °C, målt med et infrarødt termometer. Den varme side er 32-35 °C og den kølige side 24-29 °C, og om natten slukkes lys og varme, så temperaturen falder til 20-23 °C. Brug halogenspots eller glødepærer, flere tæt sammen, så et voksent dyr varmes jævnt over hele kroppen. Keramiske varmelegemer og varmemåtter er for svage til solpladsen.

Salvator rufescens kommer fra et område med kolde vintre og er tilpasset en lang dvale. Vinterhvile er alligevel valgfri i fangenskab. Et sundt dyr kan holdes aktivt og fodret hele året, og det er det rigtige for unger i det første år, nyerhvervede dyr, undervægtige dyr og alle dyr, hvis helbred er usikkert.

Vil man give vinterhvile, gælder reglerne i temaet om vinterhvile: kun raske dyr i god foderstand, en nedtrapning over flere uger og en tom tarm, før temperaturen sænkes. Temaets fastetider dækker dyr op til 3 kg; for teguer på flere kilo er der ingen fastlagt regel, så fasten bør vare mindst en måned, og temperaturen holdes over 13 °C, mens tarmen tømmes. Hold derefter 15-20 °C med et dybt, fugtigt gravelag og adgang til drikkevand. Temperaturen og varigheden er lånt fra *Salvator merianae*, hvor unge dyr i fangenskab hviler 4-5 måneder ved 15-20 °C; i naturen varer dvalen hos *S. rufescens* op til syv måneder. Vej dyret før og under hvilen, og afbryd den ved tydeligt vægttab eller tegn på sygdom. Ved opvågningen hæves temperaturen og lyset gradvist over nogle dage, vand gives først, og føde tilbydes, når dyret er aktivt og varmt.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 70-80 %, som for de andre argentinske teguer. Hold bunden fugtig, men ikke mudret, ved at vande den ugentligt, og sprøjt dagligt. Arten kommer fra et tørrere område end *Salvator merianae*, så den varme ende skal være tør og luftig, mens skjulekassen med fugtig sphagnum (90-100 %) og den dybe, fugtige bund giver de fugtige steder. Mål med to hygrometre, ét i hver ende. Dyret skal altid have frisk drikkevand.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Salvator rufescens er dagaktiv og skal have stærkt lys og UVB 12-14 timer om dagen. Ud over varmepærerne skal terrariet have kraftigt dagslys, og direkte sol i et sikret udendørs bur er et godt supplement, når vejret tillader det.

Teguerne hører til Ferguson-zone 3. Brug et T5 HO-rør på 10-14 % i et armatur med reflektor over solpladsen, så røret dækker omkring halvdelen af terrariets længde. Målet er et UV-indeks på 3-4 på solpladsen og lavere andre steder. Uden net er afstanden mellem rør og ryg typisk 43-55 cm afhængigt af røret; net tager en del af UVB-strålingen, og så skal afstanden være kortere. Rørene mister effekt og skiftes efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Salvator rufescens er altædende med vægt på dyrisk føde. Unger og dyr, der er opvokset i fangenskab, kan være kræsne og foretrækker ofte kød. Kosten følger samme regler som for *Salvator merianae*: omkring 60 % dyrisk føde, 30 % grøntsager og 10 % frugt til voksne og omkring 90 % dyrisk føde, mest insekter, og 10 % grønt til unger. Frugt gives sparsomt, for dyret bliver let fedt.

Unger op til 6 måneder fodres 5 gange om ugen, 7-12 måneder 4 gange, 1-2 år 3 gange og voksne 2 gange om ugen. Portionen er omtrent på størrelse med dyrets kranie, og hele byttedyr skal være lidt mindre end kraniet.

Giv kakerlakker, fårekyllinger, græshopper, melorme, regnorme og snegle, kyllinger, vagtler, mus, rotter, hakket kød med kalk, hele fisk og rejer. Hele byttedyr er bedre end kød, fordi de indeholder kalk. Hakket kød og insekter støves med kalk og multivitamin. Æg og fisk gives kogte: rå æggehvide indeholder avidin, som hindrer optagelsen af biotin, og nogle fisk indeholder thiaminase, som nedbryder B1-vitamin. Grønt er mælkebøtte, grønkål og andre kåltyper, gulerod, squash og græskar. Giv aldrig avocado, løg, spinat, salat, broccoli eller aubergine.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Salvator rufescens har ry for at være rolig og forholdsvis tam og kan trænes. Tamheden kommer ikke af sig selv: dyret skal håndteres roligt og regelmæssigt fra ungt, og unger er sky. Lad dem vænne sig til din hånd, nærm dig fra siden og ikke pludseligt ovenfra, og rør ved dem, mens de æder, så de lærer forskel på hånd og føde.

Lige som andre teguer går unge dyr på 45-75 cm gennem en periode på nogle måneder, hvor de er forsvarsparate og hidsige. Giv ro og plads, og brug kraftige handsker, hvis dyret skal håndteres. Et voksent dyr har et kraftigt bid, skarpe kløer og en hale, der slår som en pisk. Dyret graver og udforsker og har brug for variation i terrariet. Vask hænder efter kontakt med dyret og terrariet, for *Salmonella* er almindelig hos krybdyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er væsentligt større end hunnerne og får store kinder; kæbemusklerne vokser yderligere i parringstiden. Arten er kønsmoden efter 2-3 år. Hunner bør være fuldt udvoksede og i god foderstand, før de sættes i avl.

PARRING

I naturen parrer dyrene sig om foråret efter dvalen; i Argentina ligger forplantningstiden fra oktober til december. Hunnen lægger ét kuld om året. I fangenskab holdes hannen og hunnen adskilt uden for parringstiden og sættes sammen under opsyn, når de er vågnet og ædt igen. Detaljer om parringen i fangenskab er ikke dokumenteret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger ét kuld om året på 15-35 æg, i gennemsnit omkring 21. Hvordan reden bygges, er ikke dokumenteret for arten; hos *Salvator merianae* lægges æggene i en rede af tørt græs, kviste og blade i jorden. Giv hunnen et dybt, fugtigt gravelag, tørt redemateriale og ro.

INKUBATION

Udrugningstid og temperatur er ikke dokumenteret for arten. Tallene i boksen er lånt fra *Salvator merianae*, hvor æggene klækker efter 40-75 dage, og hvor en stabil temperatur omkring 29 °C giver flest klækkede æg og de største unger.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne måler omkring 8 cm fra snude til kloak, når de klækker. De vokser meget hurtigt og skal have insekter og små byttedyr, kalk, UVB og rigelig varme. Hold dem adskilt efter størrelse, fordi store dyr kan æde små. Unger holdes aktive og fodrede gennem den første vinter.

Sundhed og typiske fejl

Sundhedsproblemerne er de samme som hos andre teguer, og de fleste skyldes fejl i pasningen:

- Metabolisk knoglesygdom ved for lidt kalk, D-vitamin eller UVB.
- Overvægt ved for meget fedt kød og frugt og for lidt bevægelse. Vej dyret jævnligt.
- Luftvejsinfektioner ved for lav temperatur eller en bund, der er konstant våd.
- Forbrændinger, hvis dyret kan nå varmepærerne. Afskærm dem.
- Indvoldsorm og andre parasitter, især hos importerede dyr. Nye dyr bør stå i karantæne og have en afføringsprøve undersøgt.
- Problemer med hudskiftet ved for tør luft.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden et egnet sted at grave.
- Vægttab eller sygdom under eller efter en vinterhvile hos dyr, der ikke var i god form.

Dyret skal til en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis det taber sig, holder op med at æde uden for en vinterhvile, trækker vejret med åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.